

TÜRK PARASININ KIYMETİNİN KORUNMASI HAKKINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

I. GİRİŞ

Dolarizasyonun önlenmesi ve Türk parasının kıymetinin korunması amacıyla 19.04.2022 tarihli 31814 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 2008-32/34 sayılı Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair 2022-32/66 sayılı Tebliğ ile 2008-32/34 sayılı Tebliğin Döviz Cinsinden ve Dövizde Endeksli Sözleşmeler başlıklı 8. maddesinin 9. bendi ile 15. bendine ilaveler yapılmıştır. Ayrıca 18.04.2022 tarihinde Merkez Bankasınca İhracat Genelgesinin Ek-1: İhracat Bedellerinin Merkez Bankasına Satışı başlıklı maddesinde de değişiklik yapılmıştır. Konu hakkında açıklamalara bu sirkülerimizde yer verilmiştir.

II. İHRACAT BEDELLERİNİN MERKEZ BANKASINA SATIŞI

Merkez Bankası’nca 18.04.2022 tarihinde İhracat Genelgesi’nin Ek 1. maddesinde değişiklik yapılarak 18.04.2022 tarihinden itibaren İBKB’ye veya DAB’a bağlanan ihracat bedellerinin en az %40’ı İBKB’yi veya DAB’ı düzenleyen bankaya Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve işlem günü için geçerli döviz alış kuru üzerinden satılmak zorunda. İhracat bedelleri aracı bankaca aynı gün Merkez Bankasına satılacak ve Merkez Bankasının banka nezdindeki hesabına aktarılacaktır. Söz konusu tutarın tam karşılığı banka tarafından ihracatçıya Türk parası olarak ödenmek zorundadır.

III. DÖVİZ CİNSİNDEN VE DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK YAPILABİLECEK İŞLEMLER

19.04.2022 tarihli 31814 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 2008-32/34 sayılı Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair 2022-32/66 sayılı Tebliğ ile 2008-32/34 sayılı Tebliğin 8. maddesinin dokuzuncu fıkrasının sonuna “Ancak sözleşme konusu ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunludur.” cümlesi eklenmiş; on beşinci fıkrasında yer alan “kararlaştırılması” ibaresi “kararlaştırılması, ödenmesi ve kabul edilmesi” şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre Türkiye’de yerleşik kişiler, 19.04.2022 tarihinden itibaren bedeli döviz cinsinden belirlenen menkullerin ödemesi ve tahsilatını Türk Lirası cinsinden yapmak ve kabul etmek zorunda. 21.04.2022 tarihinde yapılan basın açıklamasında menkul; gayrimenkul tanımına girmeyen her türlü mal ve eşyayı kapsadığı belirtilmiştir. Bilindiği gibi 16.11.2018 tarih ve 30597 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2018-32/52 Sayılı Tebliğ ile değişen ve yürürlüğe giren 8. maddenin 9. fıkrasına göre taşıt araçları dışındaki menkullerin (taşınır malların) alım-satım bedeli döviz cinsinde belirlenebilmekte; buna ilişkin ödeme ve tahsilatlar da döviz cinsinden yapılabilmekte idi. 19.04.2022 tarihinden sonra taşıtlar hariç diğer menkullerin alım-satım bedeli yine döviz cinsinden belirlenebilecek ancak bu bedelin ödemesi ödeme tarihindeki kur ile TL’ye çevrilerek TL olarak yapılacaktır.

21.04.2022 tarihli basın açıklamasında Türkiye’de yerleşik kişilerin;

- 19.04.2022 tarihinden önce kendi aralarında akdetmiş oldukları menkul satış sözleşmelerinin ifası kapsamında **19.04.2022 tarihinden önce dolaşıma girmiş bulunan** döviz cinsinden kıymetli evraklar kapsamındaki ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi şartının aranmaması uygun bulunmuştur. Ancak bu tarihten sonra bu sözleşmelerin ifasında döviz cinsinden kıymetli evrak (çek, senet, poliçe) düzenlemeleri mümkün bulunmamaktadır.
- 19.04.2022 tarihinden önce düzenlenmiş faturalar kapsamındaki ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi şartının aranmaması uygun bulunmuştur. Bu türdeki faturaların ödemesi için kıymetli evrak keşide edilemeyeceği, ödemenin bankalar aracılığıyla yapılacağı anlaşılmaktadır.

Türkiye’de yerleşik kişiler arasında bedeli döviz cinsinden belirlenebilecek menkullerin alım-satım bedellerinin ödeme ve tahsilatları yukarıda belirlendiği gibidir. Türkiye’de yerleşik kişiler arasındaki bedeli döviz cinsinden belirlenebilecek hizmetleri ise aşağıda olduğu gibidir. Bedeli döviz cinsinden belirlenebilecek olan hizmetlerin ödeme ve tahsilatı da yine döviz cinsinden yapılabilecektir.

Bedeli Döviz Cinsinden Belirlenebilecek Hizmetler:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; Türkiye’de başlayıp yurtdışında sonlanan, yurtdışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmeleri.
- Türkiye’de yerleşik kişilerin Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinde akdedeceği konaklama hizmet sözleşmeleri.
- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri ve döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmeleri. (Fason üretim, inşaat, çeşitli yapım hizmetleri)
- Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri.

Yukarıda belirtilen hizmetler dışında Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında bedeli döviz cinsinden hizmet sözleşmesi akdetmeleri, ödeme ve tahsilatlarını döviz cinsinden yapmaları ve kabul etmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla,